

Tjänstehandeln – en betydelsefull del av den svenska utrikeshandeln

Utrikeshandeln med varor är visserligen mer omfattande än tjänstehandeln, men på senare år är tjänstehandeln den del av utrikeshandeln som vuxit snabbast. I Sverige är dessutom tjänsteexportens andel av BNP hög jämfört med flertalet andra OECD-länder. En viktig delförklaring till tjänstehandeln tilltagande betydelse är den omfattande digitaliseringen som gjort det avsevärt lättare att bedriva handel i tjänster. Trots detta finns för närvarande relativt få studier som närmare analyserat den svenska tjänstehandeln.

Föreliggande projekt avser att teckna en bild av hur tjänstehandeln i Sverige har utvecklats på senare tid. I vilka branscher förekommer det mest tjänstehandel (export eller import) och var har den vuxit snabbast? Vad utmärker de företag som handlar med tjänster? Växer tjänstehandeln mer i de företag som också handlar med varor eller är det i företag som enbart bedriver tjänstehandel? Hur ser den internationella konkurrenskraften ut i olika tjänsteslag och hur har den utvecklats över tid?

Det finns klara indikationer på att det förekommer komplementaritet mellan export av varor och tjänster på företagsnivå; exporterande industriföretag kan genom att addera tjänster till sin varuexport (bi-exporters) ges möjlighet att ta bättre betalt för sin produkt. Kombinationen av varu- och tjänsteexport leder till en upplevd kvalitetsförbättring av den exporterade varan (vertikal produktdifferentiering), främjar närmare och långvariga kundrelationer samt stabilare intäktsflöden. Exempel på tjänster som det kan röra sig om är mjukvara, finansiella lösningar eller underhåll.

Ett mera specifikt syfte med projektet är därför att analysera relationerna mellan export av varor och tjänster på företagsnivå inom tillverkningsindustrin. Ekonometriskt avser vi studera vilken inverkan tjänsteexport, som transaktioner över gränser (mode 1) och/eller som kommersiell närvaro i andra länder (mode 3), har på varuexporten och hur omsättning, sysselsättning och produktivitet i varuexporterande företag påverkas när de också börjar exportera tjänster?

Förståelse av vad som påverkar företagets tillväxt och internationella konkurrenskraft spelar en viktig roll vid utformningen av närings- och handelspolitiken. Visar det sig existera betydande komplementaritet mellan varu- och tjänsteexport på företagsnivå räcker det inte med att bara liberalisera handeln med varor utan för att politiken ska vara effektiv måste det också samtidigt ske en liberalisering av tjänstehandeln. Dessutom är medlen annorlunda. För handeln med varor rör det sig om lägre tullar och minskade icke-tariffära handelshinder, medan det för tjänster är det framför allt frågan om att förbättra tillgången till marknader.

Utifrån de kartläggningar som OECD gör av handelshinder på olika områden inom tjänstesektorn planerar vi att försöka urskilja vilka av dessa restriktioner som är särskilt drabbande för svenska bi-exporters.